

ЗМІСТ

Передмова	1
ЧАСТИНА І. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА Й ІНСТИТУЦІЙНА БАЗИ	3
Розділ 1: Основи європейської інтеграції.....	5
1.1. Теоретичні рамки.....	5
1.1.1. Короткий огляд основних теорій євроінтеграції.....	5
1.1.2. Емпіричний підхід, оснований на розвитку спільних політик.....	8
1.2. Народження та розвиток Спільноти	15
1.3. Привабність методу Спільноти.....	18
Список літератури	19
Розділ 2: Європейські договори	21
2.1. Основоположні договори.....	21
2.2. Маастрихтський договір	23
2.3. Амстердамський договір	25
2.4. Ніцький договір	25
2.5. До європейської Конституції	27
2.6. Угоди як інструмент прогресу	29
Список літератури	30
Розділ 3: Європейське право та фінанси	32
3.1. Європейські Спільноти та Європейський Союз	32
3.2. Принципи субсидіарності та пропорційності	33
3.3. Правова система Спільноти	36
3.4. Фінанси Спільноти.....	40
Список літератури	45
Розділ 4: Структура та функції європейських інституцій	47
4.1. Європейські інституції	47
4.1.1. Європейська Рада.....	48
4.1.2. Європейська Комісія	48
4.1.3. Економічно-соціальний комітет	51
4.1.4. Комітет регіонів.....	51
4.1.5. Європейський Парламент	52
4.1.6. Рада	54
4.1.7. Суд.....	56
4.1.8. Європейська рахункова палата	57
4.2. Процес ухвалення рішень Спільноти.....	58
Список літератури	62

ЧАСТИНА II. ЕТАПИ ІНТЕГРАЦІЇ	65
Розділ 5: Митний союз	68
5.1 Торгівля всередині Спільноти	68
5.1.1 Митний союз ЄСп	69
5.1.2 Ліквідація внутрішніх кордонів	70
5.1.3. Ветеринарне законодавство та законодавство з охорони здоров'я рослин.....	71
5.1.4. Співпраця в сфері митного контролю	72
5.2 Торгівля з третіми країнами	73
5.2.1. Спільні митні тарифи	73
5.2.2. Митний кодекс Спільноти	74
5.3. Висновки	76
Список літератури	77
Розділ 6: Спільний ринок	79
6.1 Завершення формування внутрішнього ринку	80
6.2 Вільний рух товарів	81
6.2.1 Гармонізація законодавств	82
6.2.2. Спільна політика щодо стандартизації та сертифікації	84
6.2.3. Захист інтелектуальної та промислової власності.....	85
6.3. Державні контракти	87
6.4. Вільний рух робітників	88
6.4.1. Спільний ринок праці	89
6.4.2. Соціальний захист робітників-мігрантів	90
6.5. Свобода підприємницької діяльності та визнання дипломів	92
6.5.1. Право на підприємницьку діяльність.....	92
6.5.2. Визнання дипломів	93
6.6. Свобода надавати послуги	95
6.6.1. Банківська справа	96
6.6.2. Страхування	97
6.6.3. Діяльність бірж і фінансові послуги	98
6.6.4. Послуги загального інтересу	99
6.7. Вільний рух капіталу.....	100
6.8. Транс'європейські мережі	101
6.9. Висновки	102
Список літератури	104
Розділ 7: Економічний і валютний союз	106
7.1. Потреба в ЕВС.....	106
7.2. Єдина монетарна політика	108
7.2.1. Підготування до ЕВС	109
7.2.2. Євро та інституції, що наглядають за ним	112
7.3. Спільна економічна політика.....	115
7.3.1. Економічне зближення в Європейському Союзі.....	115
7.3.2. Бюджетна дисципліна та єдина валюта	116
7.3.3. Фінансова солідарність.....	118
7.4. Висновки	119
Список літератури	121

Розділ 8: На шляху до політичного союзу.....	123
8.1. Юстиція та внутрішні справи	123
8.1.1. Співпраця правоохоронних та судових органів у цивільних справах.....	124
8.1.2. Співпраця правоохоронних та судових органів у кримінальних справах	125
8.1.3. Боротьба з тероризмом у рамках ЄС.....	127
8.1.4. Ставлення до громадян третіх країн	128
8.2. Спільна зовнішня та безпекова політика.....	129
8.2.1. Процес ухвалення рішень у рамках СЗБП	129
8.2.2. Інституційна структура СЗБП	130
8.2.3. Європейська безпекова та оборонна політика	131
8.3. Висновки.....	135
Список літератури	137
ЧАСТИНА ІІІ. ПОЛІТИКИ ЩОДО ГРОМАДЯН	139
Розділ 9: Права громадян та їх захист	140
9.1. Громадянство ЄС та його атрибути	140
9.2. Права громадян	141
9.3. Захист прав громадян	144
9.4. Так званий дефіцит демократії.....	145
9.5. Висновки.....	147
Список літератури	148
Розділ 10: Інформаційна, аудіовізуальна та культурна політики	150
10.1. Інформування громадян.....	150
10.2. Аудіовізуальна політика.....	154
10.3. Культурні заходи.....	156
10.4. Висновки.....	157
Список літератури	159
Розділ 11: Спільна політика щодо захисту прав споживачів	161
11.1. Інформування споживачів	161
11.2. Охорона здоров'я та фізична безпека.....	162
11.3. Захист економічних та правових інтересів.....	165
11.4. Висновки	168
Список літератури	169
ЧАСТИНА ІV. ГОРИЗОНТАЛЬНІ ПОЛІТИКИ	171
Розділ 12: Політика щодо регіонального розвитку.....	173
12.1 Потреба в спільній регіональній політиці.....	174
12.1.1. Пріоритетні регіони.....	175
12.1.2. Економічне й соціальне гуртування Союзу	177
12.2. Координування національних і спільних політик	179
12.2.1. Координування національних регіональних політик	179
12.2.2. Координування спільних політик.....	180
12.3. Координування фінансових інструментів Спільноти	181
12.3.1. Цілі та методи структурних фондів	181
12.3.2. Європейський фонд регіонального розвитку.....	183
12.3.3. Ініціативи Спільноти	184
12.4. Висновки.....	185

Список літератури	186
Розділ 13: Політики щодо соціального прогресу	188
13.1. Потреба в спільній соціальній політиці	189
13.2. Соціальне гуртування в Європейському Союзі	190
13.3. Спільна політика щодо зайнятості	191
13.3.1. Стратегія зайнятості в Європейському Союзі	191
13.3.2. Дії Європейського соціального фонду	193
13.4. Політика щодо освіти, професійного навчання та молоді	194
13.4.1. Основи політики щодо освіти та професійного навчання ..	195
13.4.2. Освітні та тренінгові програми	197
13.5. Спільні заходи щодо поліпшення умов життя та праці	199
13.5.1. Соціальний діалог у ЄС	200
13.5.2. Інформування, консультування та залучення працівників ..	200
13.5.3. Соціальний захист	202
13.5.4. Організація праці	204
13.5.5. Рівне ставлення до чоловіків і жінок	205
13.5.6. Дії проти соціального вилучення	207
13.5.7. Безпека та здоров'я на роботі	208
13.5.8. Охорона громадського здоров'я	209
13.6. Висновки	210
Список літератури	212
Розділ 14: Податкова політика	214
14.1. Потреба в спільній податковій політиці	214
14.1.1. Фіскальний нейтралітет у спільному ринку	215
14.1.2. Оподаткування та умови конкуренції	216
14.2. Гармонізація непрямого оподаткування	218
14.2.1. Податок на додану вартість	218
14.2.2. Усунення фіскальних кордонів	220
14.2.3. Акцизний збір	223
14.2.4. Інші непрямі податки	225
14.3. Гармонізація прямого оподаткування	226
14.3.1. Оподаткування компаній	227
14.3.2. Спроби боротьби з ухилянням від податків	228
14.4. Висновки	230
Список літератури	232
Розділ 15: Політика щодо конкуренції	234
15.1. Потреба в спільній політиці щодо конкуренції	235
15.1.1. Пожвавлення конкуренції на великому ринку	235
15.1.2. Негативні реакції на посилення конкуренції	236
15.2. Засади європейської політики	238
15.2.1. Система європейської конкуренції	239
15.2.2. Європейське право і національне право	243
15.3. Дозволена співпраця та заборонені угоди	244
15.3.1. Правило “de minimis”	245
15.3.2. Дозволені контрактні відносини	246
15.3.3. Вивільнення з-під заборони певних категорій угод	247
15.3.4. Заборонені угоди	249

15.4. Панування на ринку.....	253
15.4.1. Запобігання зловживанню панівною позицією	253
15.4.2. Концентрації на єдиному ринку	257
15.5. Контроль за державним втручанням.....	261
15.5.1. Сумісна та несумісна допомога.....	262
15.5.2. Загальна допомога.....	264
15.5.3. Секторальна допомога.....	266
15.5.4. Державні підприємства	268
15.5.5. Державні монополії комерційного характеру	271
15.6. Висновки.....	271
Список літератури	274
Розділ 16: Політика стосовно довкілля	276
16.1. Потреба в спільній політиці стосовно довкілля	276
16.2. Засади спільної політики стосовно довкілля.....	278
16.2.1. Принципи спільної політики стосовно довкілля	280
16.2.2. Повідомлення, інформування та моніторинг	281
16.2.3. Довкілля та спільні політики	281
16.3. Зменшення забруднення та незручностей	282
16.3.1. Контроль за якістю європейських вод	282
16.3.2. Контроль за викидами у водне середовище	283
16.3.3. Зусилля в боротьбі з забрудненням моря	284
16.3.4. Зусилля в боротьбі із забрудненням повітря	285
16.3.5. Запобігання промисловим і хімічним небезпекам	288
16.4. Управління ресурсами довкілля.....	289
16.4.1. Захист флори та фауни	290
16.4.2. Управління відходами	290
16.5. Висновки.....	292
Список літератури	293
ЧАСТИНА V. ПОЛІТИКИ СОЮЗУ В РІЗНИХ СЕКТОРАХ ЕКОНОМІКИ 295	
Розділ 17: Промислова та підприємницька політики	297
17.1. Конкурентність європейської промисловості	298
17.1.1. Єдиний ринок та промислова політика.....	298
17.1.2. Виклики європейській промисловості	299
17.1.3. Засади промислової політики	300
17.1.4. МСП в умовах єдиного ринку.....	301
17.2. Підприємницька політика.....	303
17.2.1. Правове середовище європейського бізнесу	303
17.2.2. Ділове середовище	306
17.2.3. Фінансування підприємств	308
17.2.4. Співпраця підприємств.....	309
17.3. Політика в різних секторах економіки	310
17.3.1. Сталеливарна промисловість	311
17.3.2. Суднобудівна промисловість	311
17.3.3. Текстильна та швацька промисловість.....	312
17.3.4. Інформаційна індустрія.....	313
17.3.5. Телекомунікації	315
17.4. Висновки.....	318
Список літератури	319

Розділ 18: Політика щодо досліджень і технологій	321
18.1. Потреба в спільній політиці щодо досліджень.....	321
18.2. Засади спільної політики щодо дослідної діяльності	323
18.2.1. Положення про науково-дослідну діяльність в основоположних договорах	323
18.2.2. Рамкова програма з науково-дослідної діяльності	324
18.2.3. Прямі та непрямі заходи Спільноти щодо науково- дослідної діяльності	325
18.2.4. Діяльність Спільного дослідного центру	326
18.2.5. Координування науково-дослідної діяльності в Європейському Союзі	327
18.2.6. Міжнародна наукова та технологічна співпраця	327
18.3. Євратом та ядерні дослідження	328
18.3.1. Ядерне розщеплення	329
18.3.2. Контрольований термоядерний синтез.....	329
18.4. Науково-дослідна діяльність Європейської Спільноти.....	330
18.5. Висновки	332
Список літератури	334
Розділ 19: Енергетична політика	336
19.1. Значення енергії для Європи.....	336
19.1.1. Криза 1973 р.	337
19.1.2. Міжнародна співпраця в енергетичній галузі	338
19.1.3. Енергетична стратегія Спільноти.....	339
19.2. Внутрішній енергетичний ринок.....	339
19.2.1. Ринки електроенергії та газу.....	340
19.2.2. Ринок твердого палива	342
19.2.3. Ринок атомної енергії	342
19.2.4. Нафтовий ринок	344
19.3. Енергопостачання	345
19.3.1. Цілі в галузі енергетики й раціональне використання енергії.....	345
19.3.2. Постачання вугілля	346
19.3.3. Постачання ядерного палива	346
19.3.4. Постачання нафти й природного газу.....	347
19.3.5. Новітні технології та нові джерела енергії	348
19.4. Висновки	349
Список літератури	351
Розділ 20: Транспортна політика.....	353
20.1. Особлива зацікавленість у транспортному секторі	354
20.2. Внутрішній транспортний ринок	355
20.2.1. Доступ до ринку внутрішніх перевезень	356
20.2.2. Умови конкуренції в сфері внутрішнього транспорту.....	357
20.2.3. Транспортна інфраструктура.....	358
20.3. Організація транспортного ринку за секторами.....	360
20.3.1. Автомобільний транспорт	360
20.3.2. Залізниця	361
20.3.3. Морський транспорт	363
20.3.4. Повітряний транспорт.....	364
20.4. Висновки	367

Список літератури	369
Розділ 21: Сільськогосподарська політика	371
21.1. Причини особливого підходу до сільського господарства	371
21.2. Засади ССП та її реформування	374
21.3. Управління та фінансування ССП	375
21.3.1. Управління ССП	376
21.3.2. Фінансування ССП	377
21.3.3. Аграрно-валютні питання та євро	379
21.4. Організації спільного ринку	379
21.4.1. Принципи ССП	380
21.4.2. Ціни на сільськогосподарську продукцію та якість товарів	382
21.4.3. Механізми прямої допомоги фермерам	383
21.4.4. Зовнішній напрямок ССП	384
21.5. Структурна політика та розвиток сільської місцевості	385
21.5.1. Заходи з розвитку сільської місцевості	386
21.5.2. Програми ЛІДЕР+ та САПАРД	387
21.6. Висновки	388
Список літератури	390
Розділ 22: Політика щодо рибальства	392
22.1. Економічні та правові рамки	392
22.2. Збереження та управління ресурсами	394
22.2.1. Розподіл ресурсів	395
22.2.2. Внутрішні аспекти	395
22.2.3. Зовнішні аспекти	397
22.3. Спільна організація ринку	398
22.4. Структурна політика	399
22.5. Висновки	400
Список літератури	401
ЧАСТИНА VI. ЗОВНІШНІ ПОЛІТИКИ	403
Розділ 23: Торговельна політика	405
23.1. Інструменти політики	405
23.2. Спільні домовленості щодо імпорту	407
23.2.1. Спільні правила щодо імпорту	407
23.2.2. Спільний захист торгівлі	408
23.3. Спільні домовленості щодо експорту	411
23.4. ГАТТ і СОТ	412
23.5. Висновки	415
Список літератури	416
Розділ 24: Політика допомоги з розвитку	418
24.1. Цілі та інструменти	418
24.2. Угоди про асоціацію між ЄС та АКТ	419
24.3. Заморські країни та території	422
24.4. Допомога країнам, що не асоційовані з ЄС	422
24.5. Генеральна система преференцій	423
24.6. Співпраця на світовому рівні	423
24.7. Боротьба з голодом та іншими лихами	424
24.8. Висновки	426

Список літератури	427
Розділ 25: Зовнішні відносини	430
25.1. Європейська асоціація вільної торгівлі та Європейська економічна зона	430
25.2. Країни Центральної та Східної Європи	431
25.3. Балканські країни	435
25.4. Співдружність незалежних держав.....	437
25.5. Середземноморські країни	438
25.6. Країни Азії	439
25.7. Країни Північної Америки	441
25.8. Країни Латинської Америки	443
25.9. Висновки	444
Список літератури	445
ВИСНОВКИ	447
1. Основні факти стосовно європейської інтеграції	448
2. Європейські перспективи	453
Список літератури	460
ПОКАЖЧИК	462